

**Statistikdokumentation for
Landbrugs- og gartneritællingen 2024**

1 Indledning

Formålet med Landbrugs- og gartneritællingen er at beskrive landbrugets struktur, fx antal bedrifter fordelt efter størrelse og geografi.

Statistikken har sammenlignelige tidsserier tilbage til 1982. Landbrugsstatikken er dog betydeligt ældre med tal for antal landbrug, husdyr afgrøder mv. tilbage til omkring 1900.

2 Indhold

Statistikken om landbrugets struktur er årlig og omfatter tal om antal bedrifter, husdyr afgrøder og landbrugsteknologi fordelt efter fx størrelse og geografi. Statistikken publiceres i Nyt fra Danmarks Statistik og i Statistikbanken.

2.1 Indholdsbeskrivelse

Tællingsenheden er bedriften, og dette afspejler sig i de statistiske tabeller, hvor brugerne kan se antal bedrifter, beskæftigelse, afgrøder og husdyr fordelt efter fx størrelse og region.

For afgrøder og husdyr vises areal og antal dyr. Der vises også antal bedrifter, som dyrker afgrøden og antal bedrifter med mindst ét af pågældende dyr. For teknologi vises antal bedrifter med forskellige præcisionsteknologier. I ældre statistikker kan man fx se både antal bedrifter bestand af traktorer, mejetærskere og andre landbrugsmaskiner

Alle variable kan i princippet krydses med hinanden, så man også kan se fx antal husdyr fordelt efter bedrifternes arealstørrelse.

Fra og med 2015 er de særlige undersøgelser med spørgsmål om produktion af gartneriprodukter blevet integreret i landbrugs- og gartneritællingen. I 2015, 2018, 2021 og 2024 drejede det sig om produktion af grøntsager i væksthuse, i 2016, 2019 og 2022 om grøntsager på friland og i 2017, 2020 og 2023 om frugt og bær.

2.2 Grupperinger og klassifikationer

Landbrugs- og gartneritællingen skal omfatte alle bedrifter, som dyrker enten afgrøder eller har husdyr. Som følge heraf skal tællingen også omfatte virksomheder, som først og fremmest har deres aktivitet inden for andre brancher end landbrug, fx skovbrug. Tællingen skal tillige omfatte små landbrug uden CVR-nummer.

2.3 Sektordækning

Landbrug, og gartneri

2.4 Begreber og definitioner

Landbrugsbedrifter i Danmark: En bedrift er en teknisk og økonomisk enhed, som producerer landbrugsafgrøder, enten i form af husdyr eller afgrøder.

2.5 Enheder

Tællingsenheden er bedriften. En bedrift er altid identisk med et arbejdssted i Det Erhvervsstatistiske Register angivet som er aktiv med landbrug, uanset branchekoden.

2.6 Population

Populationen omfatter alle landbrugsaktive arbejdssteder i Danmark.

2.7 Geografisk dækning

Danmark.

2.8 Tidsperiode

For bedrifter, afgrøder og husdyr er der sammenlignelige tal tilbage til 1982 og arbejdskraft tilbage til 2007.

2.9 Basisperiode

Ikke relevant for denne statistik.

2.10 Måleenhed

- Antal bedrifter
- Antal dyr
- Antal bedrifter med dyret
- Antal ha med en afgrøde
- Antal bedrifter, som dyrker afgrøden
- Antal beskæftigede
- Antal bedrifter med teknologier

2.11 Referencetid

10-06-2024

2.12 Hyppighed

Årlig.

2.13 Indsamlingshjemmel og EU regulering

Lov om Danmarks Statistik.

Forordning (EØF) Nr. 2018/1091, som dækker tællingerne i 2020, 2023 og 2026 . For tællingerne i 2020 og 2023 har EU ydet et finansieringsbidrag. Det samme vil finde sted ved tællingen i 2026.

2.14 Indberetningsbyrde

Indberetningsbyrden er estimeret til 0,3 millioner kroner i 2012. Der foreligger ikke nogen nyere beregning, men antageligt er byrden noget lavere i 2024 med en stikprøve på 6.300 bedrifter mod ca. 8.500 i 2012.

2.15 Øvrige oplysninger

Ingen andre oplysninger.

3 Statistisk behandling

Oplysningerne indsamles gennem en årlig spørgeskemaundersøgelse, hvor landmændene udfylder skemaet på virk.dk. Indberetningerne fejlsøges for usandsynlige værdier.

Oplysninger om afgrøder og kvæg hentes dog fra registre, og skal derfor ikke oplyses af den enkelte landmand.

Tællingen er en stikprøvetælling stratificeret efter region, størrelse og bedriftstype.

3.1 Kilder

Oplysningerne kommer fra spørgeskemaer, Det Generelle Landbrugsregister (GLR) og Det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR), kvægregistret.

I 2024 er stikprøven på 6.300 bedrifter svarende til ca. 20 pct. af alle bedrifter i Danmark. Dertil kommer ca. 14.000 små bedrifter, hvor resultaterne udelukkende hentes fra registre og imputeringer. Stikprøven stratificeres efter regioner, størrelse og bedriftstype (fx svinebrug, kvægbrug og agerbrug).

3.2 Indsamlingshyppighed

Tællingen er årlig.

3.3 Indsamlingsmetode

Landmanden indberetter oplysningerne på Virk.dk.

Her kan man finde oplysninger om tællingen: [Oplysningsside](#).

3.4 Datavalidering

Statistikken gennemgår en fejlsøgning, som kan beskrives i tre forskellige faser:

1. Ved online-indberetningen sikres, at alle spørgsmål er besvaret. Det kan eventuelt være ved ja/nej spørgsmål, hvor man fx svarer nej til, at man har husdyr på sin bedrift.
2. I næste fase behandles de indkomne besvarelser, hvor hvert spørgsmål underkastes en sandsynlighedskontrol. Fejl rettes øjeblikkeligt, i nogle tilfælde efter telefonisk kontakt til landmanden.
3. I sidste fase undersøges de opregnede tal på regionsniveau, og ekstreme udviklinger udses i form af store stigninger eller store fald. Her vil det ofte være muligt at finde nogle få, men grove fejl, som man af den ene eller anden grund har overset i de to første faser.

3.5 Databehandling

Opregningen finder sted ved at ramme visse kendte måltotaler:

- Antal landbrugsbedrifter og areal fordelt efter størrelse ud fra landmændenes ansøgninger om landbrugsstøtte (ordningen vedrørende enkeltbetaling).
- Antal svin ud fra svinetællingerne i april og juli samme år.

Ved bortfald udgår bedriften af stikprøven, og opregningen hæves tilsvarende for det pågældende stratum. I 2023 var bortfaldet på 3,6 pct. af stikprøven.

Både i 2019, 2021 og 2022 bliver de fleste bedrifter under 25 ha imputeret. Disse bedrifter udgør omkring halvdelen af alle bedrifter.

2020 er speciel ved at være en totaltælling, hvor der principielt skal være besvarelser for alle bedrifter og intet bortfald. Det er i praksis ikke muligt, så omkring 9 pct. af bedrifterne er ved 2020-tællingen blevet imputeret. De har dog kun ca. 2 pct. af landbrugsarealet, så det er overvejende små bedrifter, som imputeres.

3.6 Korrektion

Der foretages ikke korrektioner ud over, hvad der allerede er beskrevet under datavalidering og databehandling.

4 Relevans

Statistikken tilgodeser et behov for en belysning af det danske landbrugs struktur, fx antal landbrug efter størrelse og geografi. Vigtige brugere er EU, ministerier og landbrugets organisationer.

4.1 Brugerbehov

Landbrugs- og gartneritællingen opfylder et generelt behov for en strukturbelysende statistik om det danske landbrug, hvor erhvervet belyses efter størrelse, geografi, bedriftsform og en række andre forhold.

Landbrugsstatistik er dog ikke blot erhvervsstatistik, men også miljøstatistik, og landbrugs- og gartneritællingen belyser tillige husdyrbestanden og arealanvendelsen i landbruget.

Brugerne er især EU, ministerierne, landbrugets organisationer, men også studerende og interesserede borgere i bred almindelighed.

For EU gælder det, at statistikken bruges til planlægning af den fælles landbrugspolitik.

Fra mange brugeres side er der et ønske om tal efter kommuner. Dette behov kan imidlertid kun opfyldes, for de år, hvor vi har totaltællinger. Ved stikprøvetællinger kan der ikke udarbejdes kommunale tal på et pålideligt niveau. De seneste totaltællinger fandt sted i 2010 og 2020.

4.2 Brugertilfredshed

Hovedindtrykket er, at de fleste brugere er tilfredse med statistikken, men der er ofte ønsker om flere og mere detaljerede regionale tal med tal efter kommuner og desuden mere statistik om landbrug-miljø.

For tiden er der ikke noget brugerudvalg for landbrugsstatistik, og der har heller aldrig været nogen undersøgelse af brugernes tilfredshed.

4.3 Fuldstændighed af data

Tællingen lever op til kravene i EU-forordning 2018/1091.

5 Præcision og pålidelighed

Præcisionen varierer for de enkelte variable i statistikken. Præcisionen er således størst for det samlede dyrkede areal og bliver mindre præcist, når man ser på specifikke afgrøder, især afgrøder, som kun få landbrug dyrker. Ligeledes er sikkerheden på tallene bedst for husdyr, som mange landbrug har, først og fremmest kvæg. På samme måde gælder det, at usikkerheden stor for små geografiske områder, fx. Bornholm.

5.1 Samlet præcision

Dækningsgrad: Populationen omfatter alle aktive landbrug i Danmark, og er integreret i Det Erhvervsstatistiske Register (ESR), som føres af Danmarks Statistik. For at sikre, at populationen er aktuel foretager Danmarks Statistik jævnligt samkørsler med Det Generelle Landbrugsregister (GLR) og Det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR). Antagelsen er, at hvis en bedrift søger om arealstøtte eller anmelder husdyr til CHR, så er den også aktiv inden for landbrug, og bør derfor markeres som landbrugsaktiv i Danmarks Statistiks register. Stikprøven udvælges så den størst mulige sikkerhed opnås på landbrugsareal, svin, kvæg, pelsdyr og standardoutput. Bedrifterne inddeles i grupper - strata - efter typologi og størrelse på standardoutput. Ved tællingen i 2021 var der 69 strata. Bedrifter som forud for tællingen vides at være specialiseret i gartneri eller fjerkræ udtages totalt. Generelt gælder, at jo større en bedrift er, jo større er sandsynligheden for, at den bliver udvalgt.

Spørgsmål om afgrøder indhentes fra systemet for landbrugsstøtte, GLR, som føres af Fødevarerministeriet. Når en landmand søger om enkeltbetaling skal han specificere sine afgrøder omhyggeligt. GLR må derfor antages at være en særdeles pålidelig kilde. Spørgsmål om kvæg indhentes fra CHR og pelsdyr fra Dansk Pelsdyravlerforening. For begge disse husdyr gælder, at landmanden på spørgeskemaet tilkendegiver om han har kvæg eller pelsdyr, og for bedrifter, hvor svaret er ja, hentes oplysninger om bestand fra henholdsvis CHR og Dansk Pelsdyravlerforening.

Der kan på grund af de mange tællingsvariable ikke angives ét samlet tal for usikkerheden, men alene nogle eksempler vist her med den relative spredning:

- Samlet dyrket areal, hektar: 0,6 pct.
- Areal med vinterhvede, hektar: 1,1 pct.
- Vårhvede, hektar: 5,8 pct.
- Jordbær, hektar: 15,9 pct.
- Kvæg, antal dyr: 0,9 pct.
- Svin, antal dyr, 1,3 pct.
- Får i alt, 10,4 pct.
- Mink, 3,2 pct.

Visse tal oplyses ofte som runde tal, fx 12.000 kyllinger. Der er imidlertid ikke grund til at antage, at der skulle være nogen systematisk over- eller undervurdering i tallene. Landmænd kan glemme at besvare visse spørgsmål. Det er vanskeligt at kontrollere, når det gælder mindre betydende husdyr som fx får, geder og heste. Spørgsmål om arbejdstid for landmanden og medarbejdende ægtefælle kan være vanskelige at besvare for deltidslandmænd.

5.2 Stikprøveusikkerhed

- Samlet dyrket areal, hektar: 0,6 pct.
- Areal med vinterhvede, hektar: 1,1 pct.
- Vårhvede, hektar: 5,8 pct.
- Jordbær, hektar: 15,9 pct.
- Kvæg, antal dyr: 0,9 pct.
- Svin, antal dyr, 1,3 pct.
- Får i alt, 10,4 pct.
- Mink, 3,2 pct.

5.3 Anden usikkerhed

- Dækningsfejl må antages at være beskedne. Det Erhvervsstatistiske Register (ESR) indeholder oplysninger om alle landbrugsbedrifter i Danmark. Enheden er arbejdsstedet. Der gøres et stort arbejde for at sikre, at der alle virksomheder af betydning med landbrug, som er indeholdt i ESR, landbrug. Blandt andet udnytter Danmarks Statistik oplysninger administrative registre om landbrug.
- Overdækning: 1.922 bedrifter i 2023
- Bortfald: 3,6 pct. i 2023

5.4 Kvalitetsstyring

Danmarks Statistik følger anbefalinger vedrørende organisering og styring af kvalitet, der er givet i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF). Læs mere om disse på [Adfærdskodeks for europæiske statistikker](#). Der er etableret en arbejdsgruppe for kvalitet og en central kvalitetssikringsfunktion, der løbende gennemfører tjek af produkter og processer.

5.5 Kvalitetssikring

Danmarks Statistik følger principperne i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og bruger den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF) ved implementeringen af disse principper. Dette indebærer løbende decentrale og centrale tjek af produkter og processer på baggrund af dokumentation, der følger internationale standarder. Den centrale kvalitetssikringsfunktion rapporterer til arbejdsgruppen for Kvalitet. Rapporteringen indeholder blandt andet forslag til forbedringer, som vurderes, beslutes og implementeres.

5.6 Kvalitetsvurdering

Kvaliteten af landbrugs- og gartneritællingen må antages at være god af følgende grunde:

- Stikprøven er forholdsvis stor, ca. 65 pct., når man medregner bedrifter som imputeres.
- Stikprøven stratificeres efter størrelse, region og bedriftstype. Det betyder fx, at langt de fleste store svinebedrifter er medtaget i tællingen.
- Hver besvarelse underkastes en omhyggelig fejlsøgning og kontrol.
- Bortfaldet er lille, normalt ca. 3-5 pct. Det tilstræbes, at bortfaldet bliver endnu mindre for store bedrifter, fx med telefonisk rykning.

Tællingen er naturligvis underkastet en stikprøveusikkerhed. Denne usikkerhed er størst for husdyr og afgrøder, som kun få bedrifter har, fx får og jordbær, og mindre for hyppigt forekommende husdyr og afgrøder, fx kvæg og vinterhvede.

Eksempler på usikkerheden ved landbrugs- og gartneritællingen:

- Samlet dyrket areal, hektar: 0,6 pct.
- Areal med vinterhvede, hektar: 1,1 pct.
- Vårhvede, hektar: 5,8 pct.
- Jordbær, hektar: 15,9 pct.
- Kvæg, antal dyr: 0,9 pct.
- Svin, antal dyr, 1,3 pct.
- Får i alt, 10,4 pct.
- Mink, 3,2 pct.

Dækningen antages også at være god grundet hyppige samkørsler med Det Generelle Landbrugsregister (GLR) og Det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR).

5.7 Revisionspolitik

Danmarks Statistik foretager revisioner i offentliggjorte tal i overensstemmelse med [Danmarks Statistiks revisionspolitik](#). De fælles procedurer og principper i revisionspolitikken er for nogle statistikker suppleret med en specifik revisionspraksis.

5.8 Praksis for revisioner

I de senere år har der kun været udarbejdet endelige tal.

6 Aktualitet og punktlighed

Tællingen offentliggøres ca. 9-12 måneder efter tællingsdagen. Forskellen skyldes, at tællingen varierer i omfang fra år til år, både i henseende til spørgeskema og stikprøvestørrelse.

6.1 Udgivelsestid for foreløbige og endelige tal

Foreløbige tal med afgrøder offentliggøres i juli, mens de endelige tal offentliggøres i foråret eller først på sommeren året efter tællingen.

6.2 Publikationspunktlighed

Statistikken offentliggøres uden forsinkelser i forhold til det forud annoncerede udgivelsestidspunkt i udgivelseskalendareren.

7 Sammenlignelighed

Statistikken er næsten fuldt ud sammenlignelig fra 1982. Der er også en høj grad af sammenlignelighed med andre europæiske lande. Mellem 2009 og 2010 sker der dog et lille brud i sammenligneligheden, idet statistikken fra og med 2010 medtager visse små bedrifter og desuden bedrifter med pelsdyr. Det betyder, at antallet af bedrifter i 2010 er ca. 1.200 større, end det ellers ville have været.

Fra omkring 1900 til 1981 medtog tællingerne også meget små landbrug helt ned til 0,5 ha. Statistikken er tilgængelige for brugerne i papirpublikationer, men ikke online

7.1 International sammenlignelighed

Siden 2010 har alle EU's medlemslande benyttet den samme nedre grænse for medtagelse af bedrifter ved strukturtællinger i landbruget. Det gør, at der er meget stor sammenlignelighed mellem landene. Danmark medtager bedrifter med pelsdyr, og det gør ingen af de andre EU-lande. Der var i Danmark ca. 800 bedrifter med pelsdyr indtil efteråret 2020, som ikke havde nogen anden form for landbrug, hverken andre husdyr eller afgrøder. Efter 2020 er minkavl næsten forsvundet fra dansk landbrug.

7.2 Sammenlignelighed over tid

Statistikken er næsten fuldt ud sammenlignelig fra 1982 og fremefter.

Følgende tællinger har været totaltællinger: 1977-83, 1985, 1987, 1989, 1999, 2010 og 2020.

Følgende tællinger har været stikprøvetællinger: 1984, 1986, 1988, 1990-98, 2000-2009, 2011-19 og 2021-24.

Typisk har stikprøven været ganske stor med deltagelse af ca. 20-35 pct. af bedrifterne, i 2003, 2005 og 2007 endda ca. 50 pct.

Tællingerne har altid opereret med en nedre tærskel, så meget små bedrifter udelukkes fra tællingen. Denne tærskel har Danmarks Statistik revideret gennem årene:

- 1977-1982: Tællingerne omfattede alle bedrifter med mindst 0,5 ha eller mindst en produktion med en værdi svarende til 0,5 ha med byg.
- 1983-1994: Tællingerne omfattede bedrifter med mindst 5,0 ha eller mindst 3.000 euro i standarddækningsbidrag målt i 1985-priser.
- 1995-2009: Tællingerne omfattede bedrifter med mindst 5,0 ha eller mindst 4.000 euro i standarddækningsbidrag målt i 1990 eller 1995-priser.

Fra 2010 gennemførte Eurostat i samarbejde med medlemslandene en harmonisering af tærsklerne for medtagelse af bedrifter i tællingen. Disse tærskler er beskrevet i forordning 1166/2008 i Bilag II. Der er tale om minimumskrav, som kan suppleres med strengere nationale krav.

Danmarks Statistik medtager herefter alle bedrifter, som opfylder blot én af følgende betingelser:

1. Et dyrket areal på mindst 5,0 ha
2. Et standardoutput på mindst 7.500 euro
3. Frugt, bær og planteskole på mindst 1,0 ha
4. Grøntsager og jordbær på mindst 0,5 ha
5. Væksthus og champignon på mindst 1.000 kvadratmeter
6. Mindst 10 stk. kvæg
7. Mindst 50 svin
8. Mindst 10 søer
9. Mindst 20 får
10. Mindst 20 geder
11. Mindst 1.000 stk. fjerkræ
12. Mindst 40 pelsdyr

Fra og med 2010 har Danmarks Statistik medtaget bedrifter med pelsdyr i landbrugs- og gartneritællingen.

Disse nye grænser for medtagelse af bedrifter ved landbrugs- og gartneritællingen betyder, at antallet af bedrifter i 2010 er ca. 1.200 større end det ville have været med den gamle grænse på mindst 5,0 ha eller mindst 4.000 euro i standarddækningsbidrag.

7.3 Sammenhæng med anden statistik

Statistikken er sammenlignelig med svinebestanden og kvægbestanden. Regnskabsstatistikken for ordbrug medtager kun bedrifter med et standardoutput på 25.000 euro og regner med 17.518 bedrifter i 2021 mod 31.395 bedrifter i landbrugs- og gartneritællingen.

7.4 Intern konsistens

For hver tælling samles alle indkomne besvarelser i ét tællingsregister med alle tællingsvariable omfattet af tællingen. Der er én og kun én opregningsfaktor pr. bedrift, som vedrører alle tællingsvariable. Der kan derfor ikke forekomme nogen inkonsistens.

8 Tilgængelighed

Statistikken offentliggøres i Statistikbanken, Nyt Fra Danmarks Statistik, Statistisk tiårsoversigt og i Danmarks Statistiks analyser, se denne analyse om virksomhedsformer. [Analyse](#).

8.1 Udgivelseskalender

Udgivelsestidspunktet fremgår af udgivelseskalenderen. Datoen bekræftes i ugerne forinden.

8.3 Udgivelsespolitik - brugeroplysning

Statistikker offentliggøres altid kl. 08:00 på dagen, der er annonceret i udgivelseskalender. Ingen uden for Danmarks Statistik ser statistikken før offentliggørelsestidspunktet.

8.2 Udgivelseskalender - adgang

Udgivelseskalenderen kan findes på følgende link: [Udgivelseskalender](#).

8.4 NYT/Pressemeddelelse

[<https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=48760>]

8.5 Publikationer

Tal fra statistikken bringes jævnligt i e-publikationen "Bag tallene", fx denne her om vinduer:

[https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/bagtal/2024/2024-07-05-dansk-vinproduktion?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMtAAAR1uMI7HXtRlajU1V8a5S7E5WL7Xq18F2xsABeYUT1FynJmPbVbkZGzkgpVo_aem_zOAIhwZiorvOWcFPPlx_CQ]

8.6 Statistikbanken

- [Bedrifter](#)
- [Arbejdskraft](#)
- [Afgroeder](#)
- [Husdyr](#)

8.7 Adgang til mikrodata

For hver tælling dannes et endeligt tællingsregister med alle bedrifter, som deltog i tællingen. Kun autoriserede medarbejdere i Danmarks Statistik har adgang til disse tællingsregistre, da de indeholder fortrolige data. Tællingerne leveres dog i elektronisk form til Statens Arkiver. Landbrugs- og gartneritællingerne for følgende år er leveret til Statens Arkiver: 1985 og 1989-2020. Tællingerne leveres til Eurostat i henhold til forordninger vedrørende strukturtællinger i landbruget. Data leveres som individuelle data, men i anonym form. Eurostat er forpligtet til at behandle disse oplysninger strengt fortroligt, hvor kun få medarbejdere har autorisation til data. Danmarks Statistik har ud fra denne ordning leveret landbrugs- gartneritællingerne til Eurostat for disse år: 1989, 1993, 1995, 1997, 1999, 2003, 2005, 2007, 2010, 2011, 2013, 2016 og 2020. Endelig kan forskere få adgang til anonymiserede mikrodata.

8.8 Anden tilgængelighed

Ikke relevant for denne statistik.

8.9 Diskretioneringspolitik

Danmarks Statistiks datafortrolighedspolitik følges.

8.10 Diskretionering og databehandling

Ved udarbejdelse af statistiske tabeller tilstræbes, at ingen tabelceller indeholder meget få bedrifter, under 5. Det gør, at fx visse fordelinger efter størrelse på antal dyr kun vises for hele landet og ikke for regioner og landsdele.

8.11 Reference til metodedokumenter

Se diverse tekstafsnit i årspublikationen:

[Årspublikation](#)

8.12 Dokumentation af kvalitetssikring

Resultater fra vurdering af beskrivelse af produkter og udvalgte processer foreligger i detaljeret form for hver statistik samt summarisk i rapporter til arbejdsgruppen for kvalitet.

9 Administrative oplysninger

Administrativt er statistikken placeret i kontoret Fødevareerhverv, Erhvervsstatistik. Kontaktpersonen for statistikken er Karsten Kjeld Larsen, tlf: 21 29 55 76 og e-mail: KKL@dst.dk.